

KYRKJELYDSBLAD FOR ETNEDAL

KYRKJE-VÅRDEN

Nr. 3

Hausten 2014

46. årgang

DEN NORSKE KYRKJA

KYRKJEKONTORET

Etnedal kommune
Kyrkjevegen 26, 2890 Etnedal
61 12 13 00 / fax 61 12 13 01

KYRKJETENAR
Jan Hagaseth, tlf. 61 12 12 12
952 74 090

KYRKJELEGE TILSETTE I ETNEDAL:

KYRKJEVEVJE
Marie Bjørnødegård
tlf. 61 12 13 20 / 918 37 011
E-post: fellesraadet@etnedal.kyrkja.no
Kontortid: Måndag, tysdag, torsdag og
fredag 09 - 15

SOKNEPREST
Marit Slettum
tlf. 61 12 13 22 / 913 93 314
E-post: soknepresten@etnedal.kyrkja.no

ORGANIST
Serhiy Bykov
tlf. 90 21 29 45
E-post: organist@etnedal.kyrkja.no

DIAKON
Marianne Konow
tlf. 958 42 571
E-post: diakon@etnedal.kyrkja.no

SAKSBEHANDLAR
Linda Mæhlum Robøle
tlf. 957 64 900
E-post: l.robøle@etnedal.kyrkja.no

DEI KYRKJELEGE RÅDA I ETNEDAL

BRUFLAT SOKNERÅD
Maria Kompen, leiar
tlf. 909 78 963
E-post: mholbe@gmail.com

N. ETNEDAL SOKNERÅD
Wenche Hillestad Møller, leiar
tlf. 941 66 323
E-post: wenche.hillestad.moller@
nord-aurdal.kommune.no

**ETNEDAL KYRKJELEGE
FELLESRÅD**
Asmund Wold, leiar
tlf. 908 60 650
E-post: as.wold@online.no

KYRKJEVARDEN

Kyrkjelydsblad for Etnedal
Utgjevar: Sokneråda i Etnedal
Redaktør: Marit Slettum
Faste medarb.: Ingun Kompen og
Tone Steinset

Ekspedisjon: Kyrkjekontoret, 2890 Etnedal

Bladpengar: kr. 150,- eller meir for året
Til adresse utanom Etnedal: kr. 200,-
Bankgiro: 2140 20 14188

Prenta i Land Trykkeri as, Dokka

PRESTENS HJØRNE:

Eg skammar meg ikkje over evangeliet

skreiv Paulus i brevet til kyrkjelyden i Roma. (Rom. 1,16) Paulus, jøde, nidkjær farisear, romersk statsborgar og tidlegare kristenforfyljar. Utanfor Damaskus fekk han eit radikalt møte med den Herre Jesus Kristus, som endra livskursen hans. Paulus var utvald til å bere Jesu namn fram for heidningefolk og kongar og for Israels folk, og utdrag av den forunderlege livshistoria hans kan vi lese i apostelgjerningane. Også om korleis han vart kalla over til Europa, bar fram vitnemålet om Jesus og grunnla nye kyrkjelydar ...

Etterkvart kom kristendommen også hit til oss. Valdres skal ha vore eit av dei siste områda i Noreg som vart kristna, men då valdrisen fekk tenkt seg om ..., vart kyrkja grundig etablert med mange kyrkjelydar og kyrkjebygg. Slik vart dalføret vårt eit mektig vitnemål med over 30 kyrkjespír som peiker mot himmelen.

Og kyrkja i Valdres samlar framleis folket ved store og viktige livshende. Dei fleste blir døypte, enno, men livssynsmangfaldet kjem stadig tettare på oss.

Eg har stor respekt for dei som tenkjer annleis, men vi som er døypte med den heilage dåpen, trur på Gud og høyrer til i Den norske kyrkja, må hjelpe kvarandre til å ta vare på det vi har.

Vi må lyfte fram den bibelske kunnskapen og fortelje om kvardagstrua vår, som har slitestyrke og kraft i seg til å bere oss gjennom

livets ymse utfordringar, gjennom dødens skugge – og like inn i himmelen.

Vi treng ikkje å skamme oss over det vi trur på, og det er viktig at barna og ungdomen vår får lære om det, slik at dei kan vekse inn i ein sunn og trygg kristen identitet. Det er avgjerande for oss sjølve og for vårt møte med annleis truande og tenkjande, at vi er trygge i vår eige kristne tru. Og det er inga sjølvstakt sak. Vi må ville det, kjempe for det, og arbeide målretta med det.

Difor er eg glad for at trusopplæring er sett høgt på dagsorden i kyrkja vår. Her må vi stå saman, bygge vidare på det vi har og utvikle oss, medvetne om kor viktig det er å formidle kristentrua vidare – til kvarandre og til nye generasjonar.

«Eg skammar meg ikkje over evangeliet. Det er ei Guds kraft til frelse for kvar den som trur ...»

Marit prest

Det beste av alt

Av Audun Mosevoll, redaktør

Bibeltekst: Jesaja 25, 6-9

På dette fjellet skal Herren over hærskarane gjera i stand for alle folk eit festmåltid med feite retter, eit festmåltid med gammal vin, med feite, mergfulle retter og gammal, klåra vin. På dette fjellet skal han sluka sløret som slører til alle folk, dekket som dekkjer til alle folkeslag. Han skal sluka døden for evig. Herren Gud skal tørka tårane frå kvart andlet. Frå heile jorda skal han ta bort vanæra til folket sitt. For Herren har tala. Den dagen skal dei seia: «Sjå, dette er vår Gud! Vi vona på han, og han frelste oss. Dette er Herren, vi vona på han. Lat oss jubla og gleda oss over hans frelse!»

I eit år med grunnlovsjubileum er det sett fokus på samfunnsforholda i Noreg i 1814. Eit trekk som prega situasjonen den gong, var at mange norske familiar hadde det materielt sett veldig vanskeleg. Krig, uår og naud gjorde kampen for det daglege brød svært utfordrande. Og fattigdom var ikkje noko ukjent omgrep vidare i det same hundreåret.

Ved gjennomlesing av ein del preiker frå den tida, har eg sett at også predikanten kunne dvele ved behovet for mat. Om det var knapt med fødevarer her på jord, korleis ville det så bli i himmelen, var eit av spørsmåla som vart stilt.

Ein av predikantane svarte at problemstillinga var feil. På den andre sida av livet her er alt så heilt annleis, der er ikkje behovet for dagleg brød lenger ein aktualitet. Om dette var særleg trøyst for svoltne tilhøyrarar, er høgst usikkert.

Når den gamaltestamentlege teksten i Jesaja 25 skal skildre kva som ligg i Guds frelse til folket, så vert biletet av det gode måltidet brukt for å understreke at Gud gir mennesket det aller beste. Her blir det ikkje spart på noko.

Frelsebodskapen vart oppfylt i det Gud vart menneske i Jesus Kristus. Han kan gi oss det vi treng mest av alt. Vi er ikkje berre kropp, vi har også ei sjel som lengtar etter å bli metta. Jesus var oppteken av det heile mennesket. Han såg at folk trengte det daglege brød og han metta tusenar. Men han peikte også på at vår lengt etter livsinnhald utover å få dekkja materielle behov, har med gudsforholdet å gjere.

-Sjå, dette er vår Gud, lydde det i profetens budskap. Døyparen Johannes uttrykte det slik då han såg profetien oppfylt i Jesus Kristus: -Sjå, Guds lam, som ber bort verdas synd!

Jesaja-ordet peikar på at Guds frelse gjeld alle folkeslag. Difor kan vi sleppe jubelen og frelsefryden laus når vi ser at «de er alle Guds born ved trua, i Kristus Jesus.» (Galatarane 3,26) Den som vedkjenner trua på Jesus vil oppleve at Gud har gitt oss det beste av alt.

Ill. måltid

Barfot i sanda langs den merkede pilegrimsruta over til The Holy Island, mens tidevannet trekker seg tilbake

Diakonens spalte:

Medvandring, enkelhet og gjestfrihet

«Tap for all del ikke lysten til å gå: jeg går meg til det daglige velbefinnende hver dag og går fra enhver sykdom; jeg har gått meg til mine beste tanker og jeg kjenner ingen tanke så tung at man ikke kan gå fra den.... Nekter noen for at sunnheten er i bevegelsen, da går jeg fra alle sykelige innvendinger. Når man slik fortsetter å gå, så går det nok.» Søren Kierkegård.

På tross av et vondt kne og dårlig med trening la jeg i sommer ut på vandring langs St. Cuthberts vei som går fra Melrose i Skottland, over grensen til England og ned mot havet til øya Lindisfarne. En fantastisk tur og flott ferie.

Vi gikk i fotsporene til St. Cuthbert, som vandret og virket i områdene langs denne veien på 600 tallet. Han ble som 16 åring kalt til klosterlivet og ble etter hvert leder for klosteret i Melrose. Senere ble han biskop på øya Lindisfarne og etter sin død helgenkåret. I sin levetid vandret han mye rundt i landet og

besøkte både fattig og rik. Han ba for syke og brukte mye tid i bønn. Han likte å være ute i naturen, gikk mye og hadde god kontakt med dyrene. Han var av den keltiske tradisjonen, en trosretning som var opptatt av fellesskap, solidaritet, gjestfrihet, enkelhet og rytme i arbeid og bønn. Denne opprinnelige keltiske kirken ble etter hvert fortrent av Den Romerske Kirken. Der den Romerske kirken var opptatt å skille mellom Gud og verden holdt den keltiske tradisjon fram skaperverket som gudskapt og noe som vitner om Gud. De var opptatt av helhetstenkning og omsorg for alt det skapte.

Langs St. Cutberths vei. Marianne og Lars Harald passer grensen mellom Skottland og England.

Kelterne mente at man ikke gikk pilegrimsvandring til Roma eller andre steder for å finne Gud- de tenkte at Gud er med hele veien. Etter hvert som vi vandret i det vakre landskapet med gresskledte åser, røsslyngheier, langstrakte steingjerder, vakre elver, små landsbyer med mørke murhus (merket av sot fra kullfyring), beitende husdyr og eventyraktige skoger ble jeg mer og mer fasinert av landet og denne St Cuthbert.

Han var en ekte diakon og minner meg på mange måter også om Frans av Assisi. Selv om han levde i en helt annen tid kan jeg identifisere meg med han og den keltiske tenkningen. Diakoni handler jo om medvandring, solidaritet, enkelhet og omsorg for alt det skapte.

Det å vandre over flere dager, vi gikk i 6 dager, gir en god rytme og avkobling fra hverdagen. Mine medvandrere gikk 10 mil, mens jeg takket være gode myke stier klarte ca 6 mil. Vi møtte bare vennlighet og gjestfrihet hele veien og jeg traff på flere engler underveis som på forunderlig hvis ga meg hjelp og skyss når jeg trengte det. Jeg fikk og vandre i noen av de mange vakre hagene langs veien.

Det var en åpenbaring å skue havet og øya etter flere dagers vandring. Over til øya kan en

Langs St. Cutberts vei over The Wide open hill, med noen av de flotte steingjerdene langs ruta.

bare komme når det er lav-vann og det var en spesiell følelse å vandre barbeint i sanda de 6 km ut til øya mens orkanen Berta herjet i det fjerne. Den gamle pilegrimsveien er merket med lange staker ut til Lindisfarne. Øya kalles nå The Holy Island.

Jeg vandret meg til bedre knær og mange gode tanker, og fikk flere bekreftelser på Guds omsorg underveis. Det ble en lekse i å stole på Gud og ikke bekymre seg.

Selv om vi står i Guds omsorg så vet vi at vi ikke er beskyttet fra alt det vonde i verden. Det fikk menigheten etter St. Cuthbert på Lindisfarne smertelig erfare når vikingene angrep øya, som det første stedet i England på 800tallet. Munkene sto fredelig på stranda og tok gjestfritt imot inntrengerne. De av dem som ikke ble massakrert ble ført bort som slaver sammen med alle verdisakene i klosteret.

I St Marys church på øya henger en hilsen fra kirka i Norge hvor en ber om tilgivelse for de sårene de norske vikingene påførte menneskene på Lindisfarne. Vi blir også trukket tilbake til den smertefulle virkeligheten i avisoverskriftene som møter oss med blant annet nyheter om kristne som massakreres i Nord Irak.

St Cuthbert ble kalt ut av sitt fredelige bønneliv til å være biskop og ordne opp i stridigheter og utfordringer i sin tid. Slik kalles også vi i dag til å engasjere oss til å gjøre noe for vår neste og de som lider urett i vår verden.

Vi gjør det i visshet om at Jesus går ved vår side og utruker oss til å kjempe for det gode i verden uansett hvilken arena vi velger å kjempe på. Da er det godt å vite at vi har et flott skaperverk som vi kan få koble av i og hente nye krefter til hverdagen.

En flott høst ønskes dere lesere med denne keltiske velsignelsen:

Må veiene åpne seg for deg min venn og vinden blåse bak deg. Må solen skinne på ditt ansikt og regnet falle mildt på dine marker. Inntil vi møtes igjen. Må du hele tiden være i Guds hånd.

Marianne – diakon

Ps: Ønsker du å vite mer om den keltiske tenkingen og hva den kan bety for oss i dag så anbefales bøkene: «Keltiske veimerker» og «Din rytme Din bønn» av Ray Simpson. Anbefaler og Ann Kristin Aasmundtveits bok «Alle mine veier. En pilegrims vandring.» Ds

Det keltiske korset; hvor sirkelen symboliserer verden og livet, mens korset står i midten og holder det hele sammen. Tro og liv henger sammen.

VANN FORANDRER ALT

Tilgang til rent vann gjør at mennesker overlever og holder seg friske. Kvinner og barn trenger ikke gå i flere timer hver dag for å hente vann. Det gir dem mulighet til å gå på skole og arbeid, noe som igjen utvikler hele samfunn. Sammen skal vi sikre varig tilgang til rent vann for 1 million mennesker.

BLI BØSSEBÆRER FOR TV-AKSJONEN NRK 19. OKTOBER

RING 02025 BLIMED.NO

19. OKTOBER 2014
KIRKENS NØDHJELP
TV-AKSJONEN NRK

TV-aksjonen NRK 2014 for Kirkens Nødhjelp

- TV-aksjonen går i år til Kirkens Nødhjelp og skal skaffe varig tilgang til rent vann for over en million mennesker.
- Aksjonen som har fått navnet "Vann forandre alt" går av stabelen 19. oktober.
- Pengene går til vannprosjekter i åtte land: Haiti, Afghanistan, Pakistan, Somalia, Sør-Sudan, Sudan, Etiopia og Tanzania.
- Kirkens Nødhjelp er allerede i disse landene og vil støtte lokalsamfunnene med å bore brønner, installere håndpumper, lage systemer for oppsamling av regnvann, avsalting av grunnvann og andre tiltak som er mest effektive gitt de lokale forholdene.
- Å skaffe mennesker tilgang til rent vann er mulig, og det får enorme positive ringvirkninger i menneskers liv og for hele lokalsamfunn.

Dette er Kirkens Nødhjelps vannarbeid

- Kirkens Nødhjelp arbeider med å skaffe tilgang til rent vann i 15 land på tre kontinenter.
- Trygt og rent vann er et av de første prekære behovene som oppstår etter en katastrofe. Kirkens Nødhjelp er Utenriksdepartementet foretrukne partner for å levere vann i krisesituasjoner.
- Av Kirkens Nødhjelps beredskapsgruppe på 100 medarbeidere, er mange ingeniører og spesialister på vann.
- I 2013 skaffet Kirkens Nødhjelp 890 000 mennesker tilgang til trygt vann.

Uten vannpumpen hadde vi vært historie

Først når Aday kan se grensen til Etiopia med egne øyne, slipper hun sekken ned på bakken, og lar seg synke sammen. Hun kommer til å overleve.

Tørke, sult, død

Senere, i den relative tryggheten i leiren, etter litt mat, en flaske vann, noen timers søvn, da melder tankene seg. I løpet av de fem døgnene til fots har sulten krevd tre ofre i storfamilien. Aday er 64 år gammel, hun har opplevd tørke før. Hun har sultet, sett barn sulte, sett venner og slektninger dø. Men hun kommer aldri til å glemme synet av kvinnene som måtte legge fra seg døende barn langs stien for å kunne redde de andre. Den stadig mer intense tørken, ofte i hælene på krigshandlinger, fører til slike umulig, grusomme valg.

Vannskillet mellom liv og død

I Gedo-provinsen sørvest i Somalia, i det samme katastrofeområdet som Adays hjemsted, ligger det en annen liten landsby. Midt i det samme, mistrøstige, ørkenlignende landskapet er denne landsbyen en grønn, frodig oase.

Maisplantene står høyreiste i sirlige rader, og like bortenfor vokser bananer, sitroner, bønner.

Nede ved elveleiet harker en dieselmotor seg høylytt i gang. Øyeblikket etter spruter elvevannet ut av et stort vannrør og ned i et lite basseng, der det ledes i åpne rør ut i åkrene og fordeles slik at hver eneste plante får akkurat nok vann til å bære frukt.

Pumpe for livet

– Det har ikke regnet på snart fire år. Jeg kan aldri huske å ha sett så lav vannføring i elven.

Vi kunne aldri klart å få vannet opp hit og ut på åkrene uten hjelp, sier Abdi. Hun er enke, mor til fire og bestemor til elleve. Selv i en av de mange såkalte normale tørkeperiodene ville familien hatt små sjanser for å overleve uten hjelp. I 2009 ble Abdi og hennes familie utpekt som spesielt sårbare av Kirkens Nødhjelps ansatte i Somalia.

– Uten vannpumpen hadde vi vært historie, sier Abdi. Men Abdis vannpumpe er en historie i seg selv. Det er en historie om avlinger som ikke slo feil, om husdyr som ikke døde, om en familie som ikke måtte flykte, om barn og barnebarn som ikke sultet ihjel, om mennesker med overskudd til å hjelpe andre. En historie som gir håp.

Diktet

*Hvis jeg kunne,
gav jeg hvert barn
et verdenskart,
og, var det mulig,
en lysende globus...
Og jeg ville håpe
at barnets blikk åpnet seg
og at dets kjærlighet
og omsorg ble vekket
for alle folk,
alle raser,
alle språk,
alle religioner..*

Dom Helder Camara:
Tusen grunner til å leve.
Verbum Forlag 1985

TV-aksjontreff på Bruflat menighetshus laurdag 18. oktober kl. 12 – 15

”Vann som ressurs” ved Knut Ole Gladhaug, enhetsleder på Plan og næring

- besøk frå Oladalen
- Sang og musikk, auksjon, åresal
- Mange flotte ting å kjøpe eller vinne
- Sal av kaffe og vaflar

Arr.: TV-aksjonskomitéen i samarbeid med sokneråda

Skulestartgudsteneste på Røde-korshytta, Etnebu

Dagen før skulen starta att, 17. august var det «fyrsteklasses» gudsteneste på Lenningen. Som det ligg i namnet var fyrsteklassingane særleg invitert, og saman med dei, 7. åringane, som starta på Etnedal skule i fjor.

Dei seksti som møtte opp, fekk vere med på ei livfull gudsteneste. Det var mykje fellessang, Liv Gjertrud og Håvard Telstø deltok saman med Eldorado i eit forrykande sanginnslag og Eirunn Steinsfjord fortalde om den blinde Bartimeus. Utfra bibelforteljinga snakka ho om alle sansane våre, som vi har bruk for når vi skal leve og lære. For det gjer vi både på skulen og resten av livet.

Marit prest ba for skuletida, særleg for fyrsteklassingane, men også for dei andre elevane og for alle som arbeider på Etnedal skule. Etterpå

vart 6 –årsboka delt ut, og saman med den invitasjon til 6 – års-samlingar i september.

Etter gudstenesta kunne kjøkkenavd. ynskje velkomen til pølsefest, og jammen tok regnet ei pause, då dei som ville kunne gå natursti.

Samlinga vart avslutta med gode kaker og innetid, og seksåringane vart skikkeleg «rista saman» før den store skulestartdagen måndag.

Karoline Stubbene, Linn Korsvoll, Simen Lofthus, Gunnar Stubbene, Katrine Telstø og leiar for Eldorado Liv Gjertrud Telstø

Dåpsopplæringsutvalet i N. Etnedal hadde ansvaret for naturstien. Her gir Kari Nicolaysen Bergsbakken instruksar før avgang.

Eit knippe ivrige deltakarar. Madelen Andersen Urberg, Ingrid N. Bergsbakken, Ingvild Storsveen, Camilla, Linn og Jeanette Korsvoll.

Johannes Lofthus og Anne Korsvoll hadde ansvaret for kjøkkenteneste og pølserverving. Solfrid Skogstad sørger for dei gode kakene.

Utan mat og drikke... Ein heil gjeng søkte inn på kjøkkenet

Desse fann seg ein plass i sofaen ; Fredrik Fossum, Madelen Andersen Urberg, Camilla Korsvoll, Ingrid Nicolaysen Bergsbakken, Karoline Stubbene og Thea Kvernmo

Og så var det premierung. Viskelær, ball og blyant er ikkje dumt å ha med seg på skulen. Og på viskelæret sto : God loves you, Gud elsker deg. Godt å hugse på når vi skal inn i nye utfordringar.

Foto: Inger Torill Holte Breien og Marit Slettum

Skulegudsteneste i Bruflat kyrkje, sommaren 2014 (sett frå galleriet)

Inngangsprosesjon

Syngande forsamling

4. klasse fortalde om Mariablomster og sang Alf Prøysen.

Frå Etnedalshelga på Valdres folke-museum

Søndag går husfolket til gudsteneste, og det er sjølvsagt ope for alle som vil.

Frå gudstenestesamlinga i museumssalen

Jostein Enger var prest på Etnedalshelga dette året

Foto: Ingun Kompen

Sommargudsteneste i Fjellsbygda

20.juli, tredje syndag i treeiningstida, var det gudsteneste i Fjellsbygda grendehus. Det er fyrste gongen det har vore gudsteneste midt på sommaren i Breien krets.

Marit prest og organist Serhiy hadde ansvaret for gudstenesta, og sjølv om veret kunne freiste til uteliv, var det ein bra flokk som hadde funne vegen til grendehuset denne solfylte sommardagen.

Marit tala over forteljinga om Jesus og læresveinane som fiska på Genesaretsjøen, og om bodskapen Jesus hadde til læresveinane om at dei skulle vera menneskefiskarar og spre bodskapen om evangeliet dit dei kom. Det var takoffer til Institutt for sjelesorg på Modum.

Etter messa var det kaffe med brødmatt og kaker, som skikken er, og praten gjekk livleg rundt borda som var pynta med lys og sommarens vakre blomar.

Tone Steinset

Frå kyrkjekaffen; Anne Marit Stensæter, Jenny Kringli, Kjell Olav Urberg, Marie Bjercknes og Aslaug Urberg

Foto: Solveig Breien Johansen

Sommartreff på Nærmiljøsentralen

Diakoniutvalget og diakonen arrangerte sommertreff på Nærmiljøsentralen i sommer. Beboerne på Etnedalsheimen og i alders- og omsorgsboligene ble spesielt innbudt. Vi serverte svelle og den erfarne «takkebakersken» Anne Lise Grønbekk hjalp oss med stekinga. Svelkene ble svært populære.

Ca 30 var samlet utenfor Nærmiljøsentralen til sommertreff. Marit prest og Marianne diakon bidro med underholdning, mens Ragnhild Fagernæs ledet treff og allsang. Det ble en trivelig og munter formiddagsstund.

Tekst og foto: Marianne Konow

Gudsteneste på Solbjør 3. august

Tutta Solberg flytta i år grendegudstenesta i Flatøigardskroken inn i sin private heim. Tretti tok imot innbydinga, og var med på gudsteneste og triveleg kaffestund etterpå.

Vertinna Tutta saman med Tone Steinset

Utsnitt av forsamlinga

Gudstenesteverd Inger Lyberg leverer takkofferet til Marit prest

Foto: Ragnhild Fagernæs og Marit Slettum

MIN SALME

Fager kveldsol smiler

*Fager kveldsol smiler
over heimen ned,
jord og himmel kviler
stilt i heilag fred.*

*Berre bekken brusar
frå det bratte fjell,
Høyr kor sterkt det susar
i den stille kveld!*

*Ingen kveld kan læra
bekken fred og ro,
ingi klokke bera
honom kvilebod.*

*Så mitt hjarta stundar,
bankande i barm,
til eg ein gong blundar
i Guds faderarm.*

Kenneth, yngsteguten vår, utfordra ho mor til å velje ei salme eg er glad i, og det vart "Fager kveldsol smiler".

Den er skreve av ein tysk diktar, August Heinrich Hoffmann, som levde frå 1798 - 1874. Den vart oversett til norsk av P. Hognestad rundt 1950.

"Fager kveldsol smiler" har ein enkel tekst og ein lett melodi. Denne salma lærde eg utanåt på Brusveen skule i fjerde klasse, og den vart og ein del brukt som "takk for dagen-song" i denne skule-tida.

Sidan har denne salma vore med meg opp gjennom åra, og me brukte den alltid som avslutning på alle møte me hadde i Bruflat helselag, medan eg var leiari der, og sameeins i Brusveen helselag.

Det er ei kveldssalme, og også blir brukt ein del ved gravferd. Den passar bra, både i sorg og glede, og eg er glad i denne enkle, lette salma.

Ho faster utfordrar nevøen sin, Johan Skogstad, til å skriva om "min salme" i neste nummer.

Venleg helsing Ingebjørg Storsveen

ØNSKEDIKTET

Trude Tidemandsen har valgt «ønskedikt» i Kyrkjevarden.

~ Guardian Angels ~

*When Angels sense you need them,
and Angels always do.
They come, unseen, from everywhere
To help and comfort you.*

*They hover close beside you
Till all your cares are gone,
Till they can see you're ready
Once again to carry on.*

*Then some of them may fly away
And take their gentle touch,
To other hearts that need
The love of Angels very much.*

*But one, at least, stays with you
As your constant friend and guide,
For GUARDIAN ANGELS never leave,
They're always at your side.*

Author Unknown

Trude Tidemandsen

Trude utfordrer svigermor si, Elizabeth Skåren til å presentere sitt ØNSKEDIKT i neste Kyrkjevarden.

KOR VART DET TÅ DEI

Eit møte med Bodil Røsteliën,
f. Hestekind

Då Tone ringte og spurte om eg ville fortelja kor det vart av meg, til Kyrkjevarden, vart eg både stolt og glad.

Eg har opplevd mykje i mitt 65 årige liv, og ikkje ein gong angra på kva eg har gjort. Eg vart født i Lyngstad 3 april 1949, og voks opp saman med bror min Oddbjørn, som er fire år eldre. Barndomen min kan beskrivast med nokre ord, nemlig mykje kjærlighet, trygghet og sang og musikk.

Foreldra mine var både gjestfrie og opne for besøk, og ein søndag det ikkje var messe, kom det ein på trøsykkel til Lyngstad.. Pappa og han satte seg uti stogo der praten gjekk lett. Etter ei lang stund, undrast nok pappa kvifor ikkje mamma kokte kaffe til denne gjesten.. Så han ropte inn på kjøkenet til henne og sa ho skulle koke kaffe. Mamma kom uti stogodøra, lett irritert, og sa:” Eg spanderar ikkje kaffe på tater”. Pappa, som var kyrkjetenar i Thon, vart litt lang i maska, og sa; det var då ikkje tater, men vikarpresten vår, Bergene...

Då fordufta ho mamma, så eg overtok husmorpplikta for henne. Heldigvis vart ikkje presten fornærma, han berre lo.

I Smiugardsbygda var det mest gutar, så at eg vart ei gutejente, er heilt naturleg. Men Vesla i Skogstad og Ester i Nybrenn leika eg mykje med, og vi har halde kontakt gjennom heile

livet vårt. Brusveen skule vart vårt “universitet”, der vi lærte det vi hadde bruk for, både av skulestoff og livslærdom.

Onkel Ole Fløgum som var lærar på framhaldskula, ville eg skulle gå vidare på realskule og gymnas. Dette visste eg at mamma og pappa ikkje hadde råd til, så eg valde gå ut i arbeidslivet, som 15 åring. Hotell og kafe vart det eg likte best å drive med. Særlig matlaging då. Men eg prøvde mykje forskjellig anna arbeid også, som Mustad fabrikkar.

Sumaren 1968 var eg budeie på Øyvastølen, og dit kom det ein torping på motorsykkel, som stjal hjarta mitt.

Etter militæret kom han på besøk, og i 1971 gifta vi oss i Nord Etnedal kyrkje, med bryllupsfeiring på Stavseng, etter vielsen.

Bodde heime i Lyngstad mens vi bygde vårt eige hus på “Kallåker.n” uti dalen. Her skulle pappa hjelpe oss, men det vart det ikkje noko av, då han vart skoten 19 mars i 1973. Ei tragisk og vond hending, som slit på meg den dag i dag. Bebreidar ikkje Eriks familie for noko, dei er og var uskyldige i denne hendelsen her.

Etter nokre veker med forberedelser, begynte vi med bygging av vårt eige hus, og Ottar på Hestekind og Ingvald på Bergo hjalp oss. 1 des. 1973 sto det ferdig, og vi kunne flytte

*Bodil og Ole Magnus
Røstelien*

inn i vår eigen heim, saman med Rita født 6/9-1969 og Trine, født 4/8- 1973. 22/3- 1975 kom Torbjørn til verda også, så no var familien vår fulltallig, og vi hadde fått att ein ny Torbjørn.

Ole Magnus dreiv som skogsarbeider, men oppi Torpa sto det eitt småbruk som onkelen hans ville vi skulle overta.

Etter to år med mas frå meg, vart vi einige om å flytte oppi der, og starta med mjølk og kjøttproduksjon. Så i 1980 vart eg torping.

Vi hadde mykje arbeid foran oss. Det var dyrka berre 40 mål, så det måtte til mykje jordarbeid, 130 mål nydyrking, samt bygging av både våningshus og fjøs, men vi hadde ungdommen og pågangsvilje til tusen, så dette gikk som ein lek. Vi hadde dukkestogo til kjøken og ei gamal campingvogn til soverom, heile den sumaren i 1980. Det var to timar sol og resten regn, men det gikk bra lell det. Såg ikkje mørkt på det , men 3 august kunne vi flytte inn på “loftet”, og feira Trine sin 7 årsdag innomhus. Det var GODT. Gløymer alder den dagen.

Vi kjøpte inn kyr, 8 i talet, det fyrste året, men såg fort at vi kunne ikkje leva av dette åleine. Difor byrja Ole Magnus i skogen att på vinte-

ren, mens eg dreiv i fjøset. Buskapen vaks, etterdom vi fekk klart nyfjøset, så til slutt hadde vi en 20 mjølkekyr og en 50 – 60 ungdomdyr på bås og i bingar. Samt 170 mål med jord. Men no tok helsa slutt for meg, då eg fekk ei ryggskade i silobutten, knekte ein virvel, som legane ikkje turde operere, difor vart eg ufør som vel 45 åring.

Mange tunge stundar vart det, for eg ville so gjerne arbeide med dyra, men klarte det ikkje på grunn av smertene.

Barna våre vaks til, fant seg livsleidsagarar , alle tre, så no er eg bestemor til tre innmari kjekke gutar, Espen er 23 år og kokk, Marius er 22 år og jobbar for Hære, Mads Håvard er 21 år og han gjorde meg til oldemor den 6. januar i år. Kan livet mitt bli betre då? Rita og Trine bor her i kommunen, Rita held på med å utdanne seg som frisør, og Trine jobbar litt på Lavvotunet.

Torbjørn er blitt Valdresing att, kjøpte seg hus oppi Nord Aurdal saman med sin Erik. Garden vår har vi overlate til Espen, så fjøset er tomt, berre mus der, men vi har eitt håp om at kanskje i framtida vil det bli dyr på garden att.

Men då må det bli meire lønnsamt å drive med dyr. Slik det er no, er det ikke levedyktig leng-er. Berre slit.

Ole Magnus og eg har eitt rikt liv, sjøl om vi er begge to uføre. Om sumaren fiskar vi i vakre Valdres, legg ned til rakfisk, og har mange gode rakfisklag utover året. Samt mange gode middager rundt kjøkenbordet, med steikt aure med rummesaus på, saman med mange gode vener. Det er så godt å ha vener som vi kan kose oss saman med.

Eg er leiar for Dal pensjonistforening, det har eg vore i tretten år, og eg kosar meg saman med medlemmane der. Vi har møter ein gong i månaden, på grendehuset vårt, samt julebord og “Vårslepp”, der vi ber med oss mange og har auksjon på mykje rart. For tre år sidan vart eg også leiar i Nordre Land eldreråd. Dette er givande “hobby” for meg, og eg håpar og jobber for ei mykje betre eldreomsorg.

Om hausten vassar eg i multemyrene, noko som gjer meg god trim, samt julemulte. Lite jakt blir det også tid til. Har vore med på elgjakt i nokre år, men i fjor gav eg opp å halde trutt med dei andre på laget vårt. Ville ikkje at dei skulle ta hensyn til meg når det gjaldt å velja poster o.l.

Men lite rådyr og småvilt takkar ikkje fruen nei til å være med på. Bukkejakt om hausten er både spanande og moro.

Sangen frå barndomen min held eg ved like. Eg er med i Fredheim sanglag, likeså leiar eg “Eldrebølgen”, nokon av medlemmane i pensjonistforeninga, som samlast og syng innimellom.

Vi kosar oss saman. Fredheim sanglag har også gjevet ut to cdar, og vi har vore i Etnedalen eitt par – tre gonger. Det har Eldrebølgen også vore, moro å glede nokon med sangen vår.

“Småtrolla” heldt eg på med i nokre år, det var ungar frå to til ti – tolv år som sang og kosa seg. No er dei vel alle saman vaksne, og syng for sine eigne små. Tida går fort den, når ein er aktiv.

Då vi flytta frå Etnedalen, sa eg til Ole Magnus, at då vi vart pensjonistar, skulle vi flytte attende dit, og det ville han vere med på då. No får han ikkje meg med, om han dreg meg etter hælane over åsen. Eg er vorte ein ekte torping, men mine to auge har eg fortsatt. Takk for at eg fekk dele nokre ting frå livet mitt med Kyrkjevardens lesarar. Ha ein fin haust og vinter der i vakre Etnedal'n.

Bodil Røsteli

Glad sang i Torpa med «Eldrebølgen» som Bodil er leiar for

FUGLER I BIBELEN OG I KRISTEN TRADISJON:

LAVSKRIKE

Tekst og foto: Trond Øigarden

Eventyret "Gjertrudsfuglen" hos Asbjørnsen og Moe blir i Valdres fortalt om raudskjorta:

"Ei gamal segn seier at ein gong var raudskjorta eit kvinnfolk. Ein dag sat ho og baka. So kom Jesus og bad om eit brød. Men so svara ho spottande at han skulde ikkje få noko brød. Då vart ho til ein fugl, ei raudskjorte."

Lavskrikas latinske navn er *Perisoreus infaustus*; infaustus betyr ulykkevarslande. Det var tidligere en vidt utbredt tro på lavskrikas ulykkesbringende egenskaper. For å oppheve ulykkeseffekten skulle man spytte etter fuglen og si: "Tvi vøre de so håna Jesus!" (dvs. spottet Jesus på korset).

Lavskrike i Valdres

Lavskrika er sterkt knyttet til gammel fjellskog, hvor den er stasjonær hele året.

Tettheten av lavskrike er ikke stor, men det er likevel ikke vanskelig å få kontakt med denne stillfarende og tillitsfulle fuglen hvis du legger turen til områder med gammel skog oppunder trengrensa.

Lavskrika starter hekkinga tidlig, allerede i mars kan den ha ferdig bygd reir. Lavskrika er alteter, og den hamstrer mat, slik at den har et lager å tære på i en lang og kald vinter.

Lavskrikene lever ofte i familiegrupper, der det hekkende paret har voksne, ikke hekkende fugler som hjelpere. De hjelper til med foring av årets kull.

Lokalnavn: raudskjurte, raudskjorte, raudskjor, raudskjør.

Litteratur:

Gaarder, G., Larsen, B.H., Høitomt, G., Opheim, J., Kasenborg, I.G. & Roang, J.K. 1997. *Fugler i Oppland*. Norsk Ornitologisk Forening, avdeling Oppland.
Hermundstad, K. 1985. *Truer om dyr*. Norsk Folkeminnelag/Aschehoug.
Hermansen, P. 2007. *Fuglenes magi*. Cappelen.
Aars, I. (red.) 1976. Tidsskrift for *Valdres historielag*, årbok 1976, hovedemne: fuglar.

**JANS
HJØR-
NE**

Det var ein gamal etndøl som var i Oslo for fyrste gong.

Han gjekk inn i ein butikk, men kom ganske fort ut att, og då var han sinna som ein tyrk.

Dei kallar det delikatesse, sa han, og så har dei ikkje eingong snus.

Redaksjonen tillet seg her å ta med ei historie om 'n Jan ...

På kyrkjekontoret er det lang tradisjon med kviss i mat pausa på fredagar, og vi blir sett på store prøver med spørsmål frå ulike felt.

Jan imponerar stadig med sine store kunnskaper. Ein fredag var det fleire intrikate geografispørsmål frå Asia, og Jan visste som vanleg det meste.

- Men Jan, korleis kan du vete alt dette? datt det ut av ein ved bordet.

Då kom det tørt frå Jan;
- Jo, det hugsar eg frå den ti'n eg var sjømannsprest i Katmandu ....

kviss

1. Kva for ei kyrkje er kalla Bergstadens Ziir?
2. Kva for ei kyrkje i Noreg har flest sitjeplassar?
3. Kva er eit skrudhus?
4. Kva for ei norsk trekyrkje er størst?
5. Kor mange tråppetrinn er det i tårnet til Nidarosdomen?
6. Kva heiter den største stavkyrkja i Noreg?
7. Kor mange kyrkjebygg er det i Noreg?
8. Kor mange er freda av Riksantikvaren?
9. Kva for ei stavkyrkje, bygd omkring 1130-1150, er den eldste tre-kyrkja i Noreg?
10. Av dei 11 domkyrkjene i Noreg er berre ei bygd i tre? Kva for ei?

Gode ord til ettertanke

Den som ikkje har bibel og almanakk, han lever på slump.

Det er mangt ein kan, og ikkje skal.

Kunnskap i yrke gjev tryggleik og styrke.

Det som alle skal gjera, vil helst verta ugjort.

Ein bonde på føtene er høgare enn ein herremann på knea.

Budeie-truskap gjev gild buskap.

Ein skal bygge på tufta, og ikkje i lause lufta.

Den som vil ha egg, lyt tåle at høna kaklar.

Ein skal elske sine grannar, men la grinda stå.

Mett mann byd faste.

Gniarar og grisar får ingen hugnad av før dei er daude.

Den som ligg på golvet, kan ikkje dette ned.

Svar:

1. Røros kirke (ziir betyr pryd)
2. Kongsberg kirke (2 400 sitjeplassar)
3. Sakristi
4. Mandal kirke med 1800 sitjeplassar
5. 172 trinn

6. Heddal stavkirke i Telemark
7. Omlag 1620
8. 220
9. Urnes stavkyrkje i Luster kommune i Sogn og Fjordane
10. Tromsø domkyrkje

NYTT FRÅ KYRKJE- KONTORET OG SOKNERÅDA

N. Lenningen sæterhus - restaurering

Store roteskader i fundamentet vart avdekket då arbeidslaget til Ole Håkon Lofthus tok til med restaureringa av N.

Lenningen sæterhus i juli. Huset er

heva og nye pilarar er no på plass. Det omfattande restaureringsarbeidet vil vere ferdig dette året.

Anonym gåve

Hjarteleg takk for den anonyme gåva, kr. 50.000 til Bruflat kyrkje, som vart levert på prestekontoret i sommar. I samsvar med gjevarens ynskje skal gåva brukast til å oppdatere høgttalaranlegget i kyrkja, pluss til innkjøp av nytt vevd kristneteppe/båreteppe til bruk ved gravferd.

Bruflat sokneråd - Kyrkjeleg fellestråd

Informasjon fra fellestrådet:

Etnedal kyrkjelege fellestråd sender i 2014 ut mange fakturaer på festeavgifter for gravsted på våre kirkegårder. Nedenfor følger informasjon om avgifter på festeavtaler og utleiesatser i kirkene våre.

Kirkelige avgifter i Etnedal

1. Utlån av kirkene (Bruflat og Nord-Etnedal)

Konsserter og andre kulturarrangement	
Sokneråda sine kor o.l	Gratis
Skolekonsserter/ kulturskolekonsserter	Gratis
Julekonsert med lokale kor/ korps som tar kollekt	Gratis
Lokale kor/ korps/ band som ikke tar inngangspenger	Gratis
Lokale kor/ korps/ band o.l som tar inngangspenger/ kollekt 15% av innt. - min	kr. 1000,-
Kor/ korps/ band o.l utenfra som tar inngangspenger/ kollekt 15% av innt. - min	kr. 2000,-
Profesjonelle aktører (konsserter-kulturarrangement)	
20% av inntektene – min	kr. 3000,-
Medlemmer av andre kristne trossamfunn:	
Gudstjenester og møter	kr. 1000,-
Innspillingsstudio:	
Innspilling av musikk	kr. 500,-

2. Gravferd, vigslar for bosatte utenfor Etnedal

Vigslar

For vigsel på vanlig lørdag (der ingen har tilknytning til Etnedal) Inkl. organist, kirketjener, oppvarming og renhold

kr. 3000,-

For vigsel på dager med helligdagsgodtgjørelse (som pinse og nyttårsaften)

kr. 4000,-

Gravferd

(der vedkommende ikke er bosatt i Etnedal)

For gravferd med seremoni i kirke i Etnedal

kr. 4000,-

For urnedsetting

kr. 800,-

For kistenedsetting uten seremoni i Etnedal kr. 2500,-

3. Festeavgifter (priser per år)

Festeavgift, vedtatt av Etnedal kommunestyre sak 106/12 den 15.11.2012

Grunnavgift per grav, per år i avtaleperioden på 0- 40 år	kr. 100,-
Grunnavgift per grav, per år i avtaleperioden på 40 – 60 år	kr. 200,-
Grunnavgift per grav, per år i avtaleperioden på 60 – 80 år	kr. 400,-
Festeperioden er satt til 10 år.	

4. Gravstell (priser per år)

Opparbeiding av stellavtale inkl. nedsetting av plantekasse, administrasjon og gebyr (obligatorisk og kun oppstartsår)	kr. 1000,-
Administrasjon og rev.kostnader (oblig.)	kr. 100,-
Vårplanting i mai (stemor)	kr. 250,-
Sommerplanting og stell i sommersesongen (sommerplante)	kr. 700,-
Høstplanting (Erika)	kr. 250,-
Mosekrans til jul	kr. 250,-

I henhold til gravferdslovens § 14, kan kirkelig fellestråd inngå avtale om feste av grav. Det følger av samme bestemmelsen at det for feste av grav kan kreves avgift.

Hvem kan feste?

Den som i henhold til gravferdslovens § 9(4) besørger gravferden, er den som har rett til å være ansvarlig for graven. Det er i henhold til gravferdslovens § 9 (2) den som er avdødes nærmeste etterlatte over 18 år, som er den som har rett til å besørgere gravferden, og følgelig bli ansvarlig for graven. Det følger av forskriften til gravferdsloven § 16 (2), at det er den som er ansvarlig for graven som har anledning til å feste graven. Det er kun én person som kan stå som fester av en grav.

Festekontraktens lengde

Det kan ikke avtales festeavgift for lengre enn 20 år, men ved festetidens utløp kan festet fornyes. Avgjørende for at festet kan fornyes er at fester har holdt graven i hevd, og at en fornyelse ikke vil vanskeliggjøre en forsvarlig drift av kirkegården. Dette er opp til fellestrådet å vurdere ved spørsmål om fornyelser av festeavtaler. Vi vil kreve en søknad om samtykke for graver som er over 80 år siden sist gravlegging i 2014.

Festeavgiftens størrelse

fastsettes av kommunen etter forslag fra fellestrådet, og må følge av kirkegårdens vedtekter. Festeavgiften må være den samme på alle kommunens kirkegårder. Selv om én kirkegård har behov for oppgradering og rehabilitering, for eksempel oppretting av gravrammer, beplantning og arrondering av jordsmonn, kan man ikke heve avgiften for bare denne kirkegården, for ev å skaffe midler til arbeidet der. Dette følger av gravferdslovens § 21 (2). Om man ser at kirkegården(-e) har et stort rehabiliteringsbehov, kan man ta opp spørsmålet om høyere festeavgift med kommunen i forbindelse med det årlige budsjettarbeidet.

KOMMUNEINFO

Sjå også Etnedal kommune sine heimesider, www.etnedal.kommune.no

Nye ansatte i Etnedal kommune

Eva Myrstuen (45)

er ansatt i ca. 60 % fast sykepleierstilling i hjemmesykepleien. Eva er utdannet sykepleier og har praksis fra Landmo Omsorg- og Rehabiliteringssenter i Nordre Land kommune. Eva er oppvokst og bor på Dokka. Hun er samboer og har to døtre på hhv. fjorten og nitten år.

Solveig Slåen (50)

er ansatt i ca. 60 % fast sykepleierstilling i hjemmesykepleien. Solveig er utdannet sykepleier og har tilleggsutdanningen innen ledelse for helsepersonell. Hun har praksis fra Kløverhagen psyk. Senter, Belset boliger i Bærum kommune, Landmo sykehjem, tildelingskontoret i Nordre Land kommune og fra Holmetunet bofellesskap og hjemmesykepleien i Søndre Land kommune. Solveig er oppvokst i Sør-Fron og bor nå på Dokka. Hun har en voksen sønn.

Anneli Scheldt Fauske (42)

er ansatt i 50 % fast stilling og 50 % midlertidig lærerstilling ved Etnedal skule. Anneli er utdannet lærer og har praksis fra Kirkelund skole i Skiptvet kommune, Rom skole i Askim kommune, Sofiemyråsen andelsbarnehage, Ringvoll skole i Hobøl kommune og fra Larkollen skole i Rygge kommune. Anneli er oppvokst i Moss. Hun bor nå i Etnedal, er gift og har barn på 14 og 20 år.

Karianne Baukhol (40)

er ansatt i 100 % midlertidig lærerstilling ved Etnedal skule. Karianne er utdannet lærer og har praksis som lærer fra Sør-Fron kommune, barnehage-assistent i Solstrålenes familiebarnehage i Oslo og som au-pair. Karianne er oppvokst i Sør-Fron og bor nå i Steinsetbygda.

Trude Holm (24)

er ansatt i 35 % fast styrerstilling og 65 % fast stilling som pedagogisk leder i Bergsbakken barnehage. Trude er nylig utdannet førskolelærer. Hun har jobbet som butikkmedarbeider hos Kiwi i Oslo, som vokter hos Securitas og som barnepasser på Elixia. Trude er oppvokst i Oppegård. Hun har samboer og bor nå på Fagernes.

Ajmal Yadgar (21)

er ansatt for to år som lærling i helsefagarbeid innen pleie og omsorg i kommunen. Ajmal er oppvokst i Afghanistan og kom til Norge i 2009. Han er bosatt på Dokka.

Heidi Sollie (44)

er ansatt i 70 % midlertidig stilling som psykiatrisk helsearbeider i Helse- og omsorgsenheten. Heidi er utdannet sykepleier med videreutdanning innen psykisk helsearbeid. Hun har praksis fra Sør-Aurdal kommune, Fekjær psykiatriske senter og fra Gran kommune. Heidi er oppvokst og bor i Hedalen. Hun har 4 barn på hhv. åtte, nitten, tjuetre og tjuefire år.

Berit Saga (34)

er ansatt i 60 % fast saksbehandlerstilling ved systemkontoret i helse- og omsorgsenheten. Berit er nyutdannet sosionom. Hun har tidligere jobbet som pleieassistent i Nord Aurdal kommune, og som hjelpepleier i Etnedal kommune. Hun er oppvokst i Etnedal og bor fortsatt her. Berit har ei datter på ni år.

Sigrid Lauvhaug (22)

er ansatt midlertidig i 60 % stilling for assistent ved Bergsbakken Barnehage. Hun går siste året på studiet til førskolelærer. Sigrid er oppvokst og bor i Ranheimsbygda.

Elin Hestekind (31)

er ansatt i 57 % fast hjelpepleierstilling i hjemmesykepleien. Elin er utdannet hjelpepleier. Hun har praksis som renholdsoperatør, butikkarbeider, og har tidligere vært vikar i hjemmetjenesten og ved Etnedalsheimen. Elin er Etnedalsjente, og bor fortsatt her. Hun er gift og har en sønn.

Minnebauta på kyrkjevangen er pussa opp

Etnedal kommune har pussa opp bautasteinen ved inngangen til Bruflat Kyrkje.

Som Harald Hvattum skriv i si bok om Bruflat Kyrkje (1999), må me attende til 1807 for å få kunnskap om kvifor denne steinen står der.

På denne tida hadde Napoleonskrigane herja ei tid i Europa. Koalisjonen som Danmark/Noreg hadde slutta

med Napoleon førde med seg at Noreg i mars 1808 måtte erklære krig mot Sverige. Krigen vart i fyrste omgang avslutta i 1809. Hausten 1813 gjekk den nye svenskekongen Carl Johan til åtak på Danmark/Noreg for å legge Noreg under seg. I fredspakta i Kiel vart det bestemt at Danmark skulle avgje Noreg til Sverige. Som ein er kjent med, kunne Noreg oppretta og behalde sin eigen grunnlov frå 1814.

Bautaen på kyrkjevangen vart reist i 1914 for å minnast Valdressoldatane som var med i Svenskekrigane 1807-14. I alle Valdreskommunane vart det arbeidd for å sette opp minnesteinar i samband med hundreårsmarkeringa for grunnloven. I Etnedal var det usemje om ein slik minnestein skulle reisast ved heradshuset på Robøle eller ved Bruflat Kyrkje. Det enda med at det vart sett opp to steinar, ein på Robøle og ein på Bruflat. Etter at heradshuset på Robøle vart lagt ned, vart bautasteinen der flytta til Nord-Etnedal Kyrkje.

Det var øystreslidringen Svein Hegge som hogg ut innskrifta «Til Minde om etnedøler av Bruflat sogn som deltok i krigen 1807-1814. 17. mai 1914. Gud er attaat».

Magne Enger har utført oppussingsarbeidet i 2014.

Internasjonal operakarriere avsluttes med konsert i Etnedal

Terje Stensvold er en av verdens ledende operasangere og velger Bruflat Kyrkje for sin avslutningskonsert søndag 30.november 2014.

Terje Stensvold har de siste 15 årene hatt hovedroller på alle de store operahusene i verden. Hans internasjonale ry som baryton har økt proporsjonalt med stigende alder. Ifølge tidligere sjef for Den Norske Opera, Bjørn Simensen, er Terje Stensvold «en av de 2-3 mest etterspurte dramatiske barytonene i verden!» Han var ansatt som solist i Nasjonaloperaen i 27 år, før han i en alder av 55 år ble invitert av en tysk agent til prøvesang i Tyskland. Dette ble starten på en internasjonal karriere etter oppnådd normal operapensjonsalder på 52 år. Stensvolds kapasitet og popularitet har stadig gitt ham nye roller, og han er en av relativt få som har stemme til de krevende heltebarytonene i verkene av Richard Wagner.

Ved åpningen av Operaen i Bjørvika i 2008 sang han utdrag fra Den flygende Hollender.

I 2008 ble Stensvold utnevnt av Kongen til Ridder 1. klasse av Den Kongelige Norske St. Olavs Orden for sin «innsats som operasanger».

Konserten i Bruflat kyrkje vil bestå av 3 bolker med til sammen 9 nummer. Serhiy Bykov akkompagnerer Terje Stensvold. Yulianna Bykova spiller fiolin og Bente Hemsing er programleder.

Konserten holdes søndag **30.november klokka 19.00 i Bruflat kyrkje.**

Billetter selges ved servicekontoret i Etnedal kommune.

Kontaktperson:

Gabrielle Becker, kultursjef Etnedal kommune

E-post: g.becker@etnedal.kommune.no

Tlf: 611 21350

Ny fotterapeut i Etnedal

Hei alle sammen!

Mitt navn er Elisa Kroeze og jeg er den nye fotterapeuten i Etnedal. Jeg er etablert i kjelleren på Etnedalsheimen og startet min virksomhet 1. januar 2014. (I samme lokaler som tidligere fotterapeut Anne Marit Stensæter)

Her i Etnedal tilbyr jeg fotbehandling, hårfjerning og negle lakking, men jeg har også en praksis i Bagn, i huset Fossgård, der jeg tilbyr massasje med varme steiner, som er veldig deilig om vinteren.

Utdannelsen min har jeg fra Nederland, og jeg har jobbet 10 år som fotterapeut. Jeg har også spesialutdanning i fotbehandling av revmatikere og diabetikere. I tillegg har jeg et assortiment med forskjellige kremer til føtter, og også for hender.

Hvis du vil vite mer om behandlingen jeg tilbyr, kan du se på nettsiden min. Der finner du også informasjon om hva varmestein massasje egentlig er.

www.lespieds.no

Jeg er fra Nederland og flyttet til Norge i 2009, sammen med min mann og huskyhundene våre. Vi bodde først i Garthus, derfor har jeg også min praksis i Bagn. Men etter to år kjøpte vi et småbruk sammen med min datter, Hansebråten i Kleivgardsbygde. Vi bygger nå om verkstedet til bolighus for meg og min man. Min datter holder på å bygge om huset.

Du er hjertelig velkommen til min praksis.

Med vennlig hilsen,
Elisa Kroeze

Etnedal nærmiljøsentral
(i underetasjen, Etnedal sparebank)

Open kvar tysdag og fredag 10 - 1400
Annakvar onsdag (i partalsveker)
Kvar fredag kl. 12: Dugurd

HANS CHRISTIAN MEDLIEN, FRÅ «LUCKY NÆROSET» TIL ETNEDAL

Fredag 24. oktober kl. 19.00 arrangerer Etnedal Nærmiljøsentral inspirasjonskveld på Etnedal Samfunnshus.

Hans Christian Medlien som er grunnlegger av «Fristaten Lucky Næroset», har laget «De utenkte tankers tårn», er «Krusedullfilosof», har skrevet boka «Tider er kommet» og laget «Stjerna over taket til a Jordmor Matea» til årets Prøysen-jubileum, vil komme og holde foredrag for oss.

Han inspirerer til å tenke og handle utenfor det fastsatte og løser opp fastlåste tankemønstre. Han legger vekt på hvordan vi kan nå fram med egne saker, ha tro på egenverdi og egen kraft – alt dette innpasset i «Krusedullfilosofi».

Dette blir en kveld med mye humor og nye tanker og ideer, her blir det viktig å møte fram for å ta del i tankemønsteret.

Bergljot Skjærstein

KURS I TAKKEBAKST (Flatbrød og lefse til jul?)

Nærmiljøsentralen arrangerer kurs i takkebakst. Oppstart torsdag 30. oktober.

Instruktør er Anne Lise Grønbrekk.

Kurset vil bli på skolekjøkkenet. Deltakere må ha med egen takke. Mer informasjon ved påmelding.

Påmelding til Bergljot Skjærstein, daglig leder på Nærmiljøsentralen:

tlf 95 94 58 61, innen 10. oktober.

Eidsvollstur for etnedøler

Kvar sommar arrangerer eit kretslag av Etnedal Helselag ein tur der alle medlemmer er invitert. I år var det Bruflat helselag ved leiar Elna Kvedalen som la opp turen.

Eidsvoll var eit naturleg val for sommarturen i år. Ein busslast med etnedøler fekk omvising i den historiske Eidsvollsbygningen. For mange var det fyrste gong dei fekk oppleve bygningen, for andre var det endringane attende til det opphavelige som interesserte mest.

Dyktig omvisar formidla historia til huset og folka der rundt 1814, og alle kunne nye ein fin dag med oppdatering av gamle historiekunnskapar på ein interessant måte, attåt god mat og godt reisefølgje.

Ingun Kompen

Og slik såg det ut då Kristen Nysveen og Siri Øverlier inntok dei viktige stolane i «Rikssalen på Eidsvoll».

Eidsvollsmenn og -kvinner frå Etnedal:
Helselagsfolk frå Etnedal var i juni på tur til Eidsvoll, der det var ei interessant historisk omvising. På biletet er dei fleste samla framfor den berømte bygningen.

Levekårsundersøkelsen i Oppland

I samband med den store levekårsundersøkelsen som var initiert av Oppland fylkeskommune, vart det delt ut meir enn 700 spørreskjema i Etnedal. Etnedal helselag tok ansvaret både for utdeling og innhenting av skjema. Svarprosenten i vår kommune var særleg høg, 64 %, aller best i heile Oppland.

Leiar i Nasjonalforeningen Etnedal helselag Torgun Thon Hagaseth tek her imot premien som Oppland fylkeskommune hadde utlova til den kommunen som hadde høgast svarprosent. Premien, kr. 10.000 vart overlevert helselaget av folkehelsekoordinator i Etnedal, Ellen Wiborg Sanderud

VIGSELHØGTID

Frank Månun og Jorunn Storeli vart vigde 2. august 2014. Her er dei fotografert på kyrkjetrappa saman med barna Malin og Sivert

Håvard Tollehaug Jevne og Inger Olaus Lyseng vart vigde 16. august 2014 i N. Etnedal kyrkje. Bildet er take nordfrå med heimen på Tollehaugen i bakgrunnen. Saman med brudeparet er barna Eivind, Vilde og Sondre

DÅPSHØGTIDER

Runa Kolstad Byfuglien og Oskar Ruud vart døypte 2. pinsedag, 9. juni i Bruflat kyrkje. Her blir dei presenterte av foreldra ; Hilde Kolstad og Lars Byfuglien, Trude Martinsen Ruud og Hans Solbrekken Ruud.

Sina Legun Fagernæs bar dåpskanna i inngangsprosjonen

SLEKTERS GANG

DØYPTE

Bruflat kyrkje

Fredrik Espelien

William Røbergshagen Hagene

15. juni

27. juli

DØDE

Nord-Etnedal

Sigmund Grønbrekk

Odd Steinsli

Jordfest

10. juli

29. aug.

VIGDE

Bruflat kyrkje

Kristin Skavelden og

Sten Morten Skjelfjord

26. juli

Bruflat

Odd Byfuglien

Magne Malvin Sveen

Geir Yngvar Storbakk

Borghild Madslangrud

Bjarne Enge

6. aug.

28. aug.

5. sept.

5. sept.

9. sept.

Nord-Etnedal kyrkje

Jorunn Storelid og

Frank Månum

2. aug.

Inger Olaus Lyseng og

Håvard Tollehaug Jevne

16. aug.

Ta vare på stønna

*Ta vare på stønna,
slæpp'a inn når'a banker på.
Rødd plass åt døkk midt i søktna,
for stønna er her og nå.*

*Le'a sætta sæ litt nedpå,
uansett håssen'a er.
Noe har'a å gi dæ
Det er derfor ho er her.*

*Ta gøtt vare på stønna,
og takk for den tida ho satt,
før akkurat dænna eine,
- ho kommer aldri att.*

*Du trudde lengi at stønna
var nåe du skulle få
bære du engong vart ferdig
med det du dreiv på med nå.*

*Du fekk aldri tid tel å oftne,
de gongen da ho banke på,
og skjønte for seint at stønna
støtt er her og nå.... "*

Oppslagstavla

Babysang på Nærmiljøsentralen på Bruflat:

Mandager, 13., 20. og 27. oktober og
3., 10. og 17. november kl. 10-12 ca.

10.00 Vi gjør oss klare
10.30 Babysang
ca. 11 Frukt eller enkel lunsj.
(Trosopplæringen spanderer)

Bibel- ordet:

«Den som sitter i skjul hos Den
høyeste og finner nattely i skyggen
av Den veldige, han sier til Herren:
«Min tilflukt og min borg,
min Gud som jeg setter min lit til»

Sal. 91, 1-2

Bruflat søndagsskule

27. september: Tur til Hunderfossen, avreise kl. 0930
26. oktober kl. 1530 – 1700 Prestegarden
30. november kl. 15 Bruflat kyrkje. Lysmesse med fakkeltog og julegrantenning

Prostevikar

Som tidlegare kunngjort i
avisa Valdres, fungerer eg som
prost denne hausten,
førebels ut året.

I praksis tyder det at eg kvar
veke har ein – to kontordagar
på Fagernes.

Vikarsituasjonen i prostiet er
vanskeleg (vi manglar 1 ½
prestestilling), men det er eit
godt prestearbeidslag i
Valdres, så vi prøver å hjelpe
kvarandre så godt vi kan.

I veke 42, 14.-17. oktober har
eg fri. Vikar er Helge Hartberg
(906 55 481)

Marit prest

Kyrkjevarden

Har du gløymt å betale Kyrkjevarden i år ?
Vi er heilt avhengige av friviljuge gåver for å drive
bladet, og pr. i dag ligg vi langt under fjoråret i
innbetalingar.

Vil du vere med på spleiselaget, så vi kan opprett-
halde nivået på Kyrkjevarden?

Marit prest

Avskjedskonsert med operasanger Terje Stensvold

30. november kl. 19 i Bruflat kyrkje
(sjå s. 25)

Forsidebilde:

Martin Viktor Nygård, Herman Holte Breien
og Hanna Espeliødegård på preikestolen i
Bruflat kyrkje. Foto: Marit prest

5. oktober –

17. søndag i treenighetstiden

Preiketekst : Joh. 11, 17 - 29

Kl. 1900 Bruflat kyrkje. Sang- og musikk gudsteneste
Takkoffer til Stefanusstiftelsen

12. oktober – Inga gudsteneste i Etnedal

19. oktober –

19. søndag i treenighetstiden

Preiketekst : Matt. 5, 20 - 26

Kl. 1100 Bruflat kyrkje. Tårnagenthelg. Dåp
Takkoffer til TV - aksjonen

26. oktober – Bots – og bededag

Preiketekst : Luk. 13, 22-30

Kl. 1100 Nord-Etnedal kyrkje. Nattverd
Takkoffer til kyrkjelydsarbeidet

2. november – Alle helgens dag

Preiketekst : Matt. 5, 1-12

Kl. 1100 Nord-Etnedal kyrkje. Nattverd
Kl. 1900 Bruflat kyrkje. Nattverd

9. november – Inga gudsteneste i Etnedal

16. november –

23. søndag i treenighetstiden

Preiketekst : Mark. 10, 28 - 31

Kl. 1100 Bruflat kyrkje. Gudsteneste med feiring av Sjømannskirkens 125 års-jubileum.
Roger Willard frå Sjømannskirken deltek. Kyrkjekaffe og -vaflar. Takkoffer til Den norske

Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet

23. november –

24. søndag i treenighetstiden

Preiketekst : Matt. 25, 31 – 46

Kl. 1100 Bruflat kyrkje. Familiegudsteneste. «Ingen på jorden er himlen så nær»
Helena Wright og Marianne Konow

30. november – 1. søndag i advent

Preiketekst : Luk. 4, 16 – 22a

Kl. 1500 Bruflat kyrkje. Lysmesse, julespel, fakkeltog og julegrantenning. Takkoffer til Bruflat søndagsskule

Kl. 1900 Bruflat kyrkje. Avskjedskonsert med operasanger Terje Stensvold

7. desember – 2. søndag i advent

Preiketekst : Luk. 21, 27-36

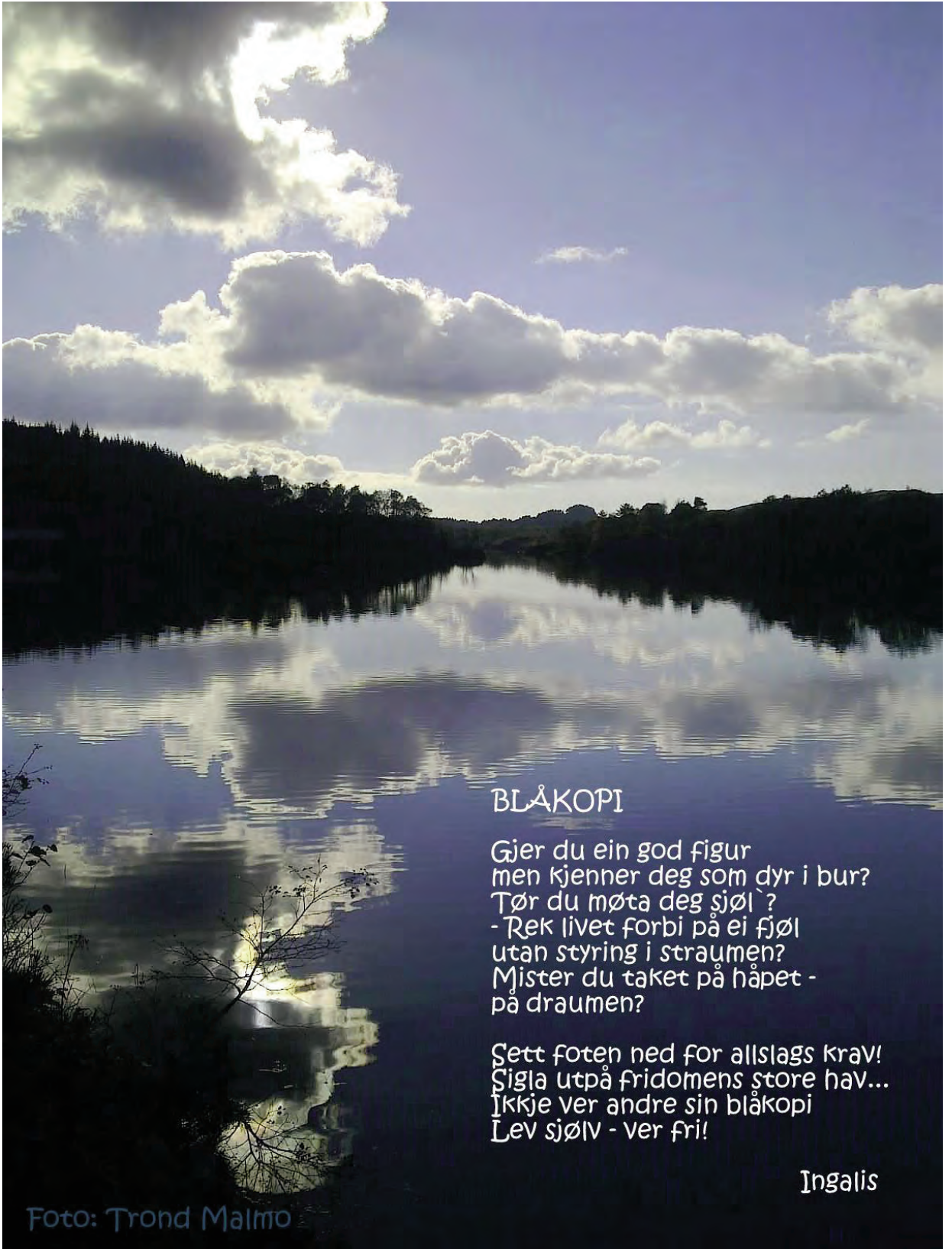
Kl. 1100 Nord-Etnedal kyrkje. Lysmesse med «Lys vaken». Dåp. Nattverd. Takkoffer til Juniorgjengen

Med atterhald om evt. endringar.

Gudstenestene blir kunngjort kvar fredag i «avisa Valdres»

KYRKJESKYSS?

Kontakt kyrkjekontoret fredag før gudsteneste 61 12 13 20 eller 61 12 13 22

BLÅKOPI

Gjer du ein god figur
men kjenner deg som dyr i bur?
Tør du møta deg sjølv?
- Rek livet forbi på ei fjøl
utan styring i straumen?
Mister du taket på håpet -
på draumen?

Sett foten ned for allslags krav!
Sigla utpå fridomens store hav...
Ikkje ver andre sin blåkopi
Lev sjølv - Ver fri!

Ingalis

Foto: Trond Malmro